

Άρειος Πάγος 461/1979, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 39/80 σελ. 13, Δ.Ε.Ν. 36/80 σελ. 166

Περίληψη: Ατύχημα σε ασφαλισμένο στο Ι.Κ.Α. εργάτη οικοδομής από παράλειψη λήψεως των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας από τον επιβλέποντα μηχανικό. η κρίση του Εφετείου περί ευθύνης του προστηθέντος επιβλέποντος μηχανικού είναι αναίρετα. - Επί της εφέσεως: ο λόγος εφέσεως ότι ο προστηθείς από τον ανάδοχο επιβλέπων μηχανικός δεν ευθύνεται υπό τα άνω περιστατικά κρίνεται βάσιμος και εξαφανίζεται η πρωτόδικη απόφαση.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρείων ο Αντιπρόεδρος κ. Ν. ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΙΩ. ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Αρ. Νικολετόπουλος, Ιω. Βεζηρέας

Κατά το άρθρ. 16 του κωδικοποιημένου ν. 551 "περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχημάτων εν τη εργασία παθόντων εργατών και υπαλλήλων", οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρ. 1 δυνάμενοι να αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου ως και τα αντ' αυτών κατά τας διατάξεις του άρθρ. 6 δικαιούμενα πρόσωπα έχουν το εκλεκτικόν δικαίωμα να ασκούν είτε την εκ του παρόντος νόμου είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν προς αποζημίωσιν. Το αυτό ισχύει διά την περίπτωσιν καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει εν τη οποία δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων (§ 1). Εν περιπτώσει επιλογής της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν αστικόν δικαίον προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν εναντίον του υπαιτίου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον υποχρέου προς αποζημίωσιν (§ 3). Κατά το άρθρ. 34 § 2 του α.ν. 1846/1951 "περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων", εάν διά δικαστικής αποφάσεως βεβαιούται ότι το ατύχημα εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής οφείλεται εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου ο εργοδότης υποχρεούται όπως καταβάλη:

α) εις το Ι.Κ.Α. πάσαν δαπάνην τούτου, την προκληθείσαν εκ της λόγω του ατυχήματος χορηγήσεως παροχών και

β) εις την παθόντα ή εν περιπτώσει θανάτου τούτου εις τα κατά το άρθρ. 28 πρόσωπα την διαφοράν μεταξύ του ποσού της κατά τον Αστικόν Κώδικα ανηκούσης αυτοίς αποζημιώσεως και του ολικού ποσού των κατά τον παρόντα νόμον χορηγητέων αυτοίς παροχών. Τέλος, κατά το άρθρ. 60 § 3 του ίδιου νόμου εις περίπτωσιν ανικανότητας προς εργασίαν ή θανάτου οφειλομένου εις ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος επελθόντος εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής εάν ο παθών περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλιστέων προσώπων ή εν περιπτώσει θανάτου του τα εν άρθρω 28 § 6 αναφερόμενα πρόσωπα, δικαιούνται των παροχών της ασφαλίσεως του παρόντος νόμου, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της εκ των διατάξεων του κωδικοποιημένου ν. 551, ως αύται ετροποποιήθησαν μεταγενεστέρως, υποχρεώσεως προς καταβολήν της παρά τούτων προβλεπομένης αποζημιώσεως, εξόδων νοσηλείας και κηδείας. Εκ του συνδυασμού των διατάξεων τούτων προκύπτει ότι επί εργατικού ατυχήματος επισυμβάντος εις υπαγόμενον εις την ασφάλισιν του Ι.Κ.Α. πρόσωπον, περί του οποίου νυν μόνον πρόκειται, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της υποχρεώσεως προς αποζημίωσιν, εάν τούτο οφείλεται εις οιασδήποτε φύσεως αμέλειαν είτε του ίδιου είτε των υπ' αυτού προστηθέντων υπαλλήλων και εργατών αυτού και μόνον εάν το εργατικόν ατύχημα οφείλεται εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος ο εργοδότης υπέχει τας εν τω άρθρω 34 § 2 υποχρεώσεις μεταξύ των οποίων και η τοιαύτη συμπληρωματικής αποζημιώσεως του παθόντος. Αντιθέτως, υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως του τελευταίου εναντίον παντός τρίτου υπαιτίου του εργατικού ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον τούτο είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον υποχρέου, τούτέστι πρόσωπον άλλο από τον εργοδότην, τους υπό τούτου προστηθέντας και τους εργαζομένους εις την επιχείρησιν εργατοϋπαλλήλους, διότι θα ήτο ανακόλουθος μετά ταύτα η εκδοχή της απαλλαγής διά την αμέλειαν εν γένει μόνον του εργοδότη, ουχί δε και του υπό τούτου προστηθέντος εργατού ή υπαλλήλου (Α.Π. 1267/1976, Ολομ.(*)). Εν προκειμένω, ως προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεως, το δικάσαν Εφετείον υπεχρέωσε τον αναιρεσίοντα εις πληρωμήν αποζημιώσεως προς ανόρθωσιν της ζημίας, την οποίαν υπέστη ο αναιρεσίβλητος εκ του οφειλομένου εις αμέλειαν του αντιδίκου του τραυματισμού του καθ' ον χρόνον απησχολείτο ως εργάτης εις την υπό του Ν.Μ., ανεγειρομένην εν Αθήναις και επί της οδού Σταδίου και Πλατείας Ομονοίας οικοδομήν, απορρίψαν τον διά λόγου εφέσεως προβληθέντα ισχυρισμόν του αναιρεσίοντος ότι ούτος ως προστηθείς, ήτοι ως επιβλέπων μηχανικός του ανεγειρομένου έργου, δεν ήτο διάφορον πρόσωπον του έχοντος αναλάβει την ανέγερσιν της

οικοδομής εργολήπτου Ν.Μ. Ούτω πράξαν και εφ' όσον εν συνεχεία εδέχθη ότι ο παθών ήτο ησφαλισμένος εις το Ι.Κ.Α. παρεβίασε τους άνω κανόνες ουσιαστικού δικαίου επιδικάσαν αποζημίωσιν δι' αδικοπραξίαν μη οφειλομένην εις δόλον του επιβλέποντος το έργον μηχανικού. Όθεν δεκτού καθισταμένου του μοναδικού λόγου αναιρέσεως δέον όπως αναιρεθή η προσβαλλομένη απόφασις (Ε.Α. 877/1975).

Αναιρουμένης της προσβαλλομένης αποφάσεως οι διάδικοι επανέρχονται εις την προ της αναιρεθείσης αποφάσεως κατάστασιν (άρθρ. 579 § 1 Κώδ. Πολ. Δικ.). Εφ' όσον η υπόθεσις δεν χρήζει περαιτέρω διευκρινίσεως το δικαστήριον κρατεί ταύτην και δικάζει κατ' ουσίαν (άρθρ. 580 § 3 Κώδ. Πολ. Δικ.), ήτοι ερευνά κατ' ουσίαν την εμπροθέσμως και νομοτύπως ασκηθείσαν έφεσιν κατά της υπ' αριθ. 7398/1974 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Διά της αγωγής, επί της οποίας εξεδόθη η προσβαλλομένη απόφασις του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ο εφεσίβλητος εξέθεσε τα εξής πραγματικά περιστατικά: Την 1.11.1968 παρείχε υπηρεσίαν εργάτου εις ανεγειρομένην οικοδομήν εν Αθήναις επί της οδού Σταδίου παρά την πλατείαν Ομονοίας, ανήκουσαν εις το Μ.Τ.Σ., την ανέγερσιν της οποίας είχε αναλάβει ο Ν.Μ. και της οποίας επιβλέπων μηχανικός ήτο ο εκκαλών. Κατά την εκτέλεσιν της εργασίας του ο εφεσίβλητος υπέστη ατύχημα συνεπεία βιαιού κτυπήματος υπό τεμαχίων θραυσθέντων ξύλων, λίθων και οικοδομικών υλικών με συνέπειαν να υποστή τας εν τη αγωγή λεπτομερώς αναφερομένας κακώσεις. Το επελθόν αποτέλεσμα οφείλεται εις αμέλειαν του αναδόχου του έργου, αλλ' ιδία του επιβλέποντος μηχανικού, ο οποίος δεν έλαβε τα εκ των περιστάσεων ενδεικνυόμενα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων εις την οικοδομήν, και όστις διά την πράξιν ταύτην κατεδικάσθη εις φυλάκισιν 3 μηνών διά της υπ' αριθ. 1496/1971 αμετακλήτου αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Ητήσατο δε διά της αγωγής όπως υποχρεωθούν ο εκκαλών ως υπεύθυνος του αδικήματος και ο Ν.Μ., ως ανάδοχος του έργου, υπόχρεως εις την λήψιν μέτρων ασφαλείας των εργαζομένων, άλλως ως προστήσας εν τη υπηρεσία του ως επιβλέποντα μηχανικόν του έργου τον εκκαλούντα, εις ανόρθωσιν της ζημίας την οποίαν υπέστη εκ του εις βάρος αυτού τελεσθέντος εξ αμελείας αδικήματος (πληρωμήν νοσηλίων, αποζημίωσιν διά στέρησιν προσόδων εργασίας κλπ.). Ούτως έχουσα η κρινομένη αγωγή είναι νόμω αβάσιμος και απορριπτέα ως προς τον εκκαλούντα, περί του οποίου νυν μόνον πρόκειται. Εφ' όσον κατά τα εν τη αγωγή εκτιθέμενα το επελθόν αποτέλεσμα οφείλεται εις αμέλειαν του εκκαλούντος, ο οποίος είχε προστηθή υπό του αναδόχου ως επιβλέπων μηχανικός του έργου και το ατύχημα έλαβε χώραν εν Αθήναις, ήτοι εντός ασφαλιστικής περιοχής, ένθα ισχύει η υποχρεωτική ασφάλισις εις το Ι.Κ.Α. των παρεχόντων εξηρητημένην εργασίαν έναντι αμοιβής, ο εκκαλών δεν υπέχει υποχρέωσιν αποζημίωσης του εφεσιβλήτου διά της ζημίας, τας οποίας υπέστη εκ της εις βάρος του ως άνω αδικοπραξίας. Τα αντίθετα δεχθέν το Πολυμελές Πρωτοδικείον και επιδικάσαν εις βάρος του εκκαλούντος αποζημίωσιν διά την άνω αιτίαν παρεβίασε τας διατάξεις του άρθρου 16 § 1 και 3 του κωδικοποιημένου ν. 551 και των άρθρων 34 § 2 και 60 § 3 του ν. 1846/1951 και δέον όπως, δεκτού καθισταμένου του πρώτου λόγου εφέσεως, εξαφανισθή η εκκαλουμένη (7308/1974 Πολ. Πρωτ. Αθηνών).

(*) ΕΕΔ 36, 198.